

How Gay Weddings May Influence Straight Weddings

Rabbi Dr. Haviva Ner-David

As a straight post-denominational rabbi who has advocated for women's rights and gay rights in Jewish ritual practice, and who has done much work in the area of Jewish marriage and divorce, I think that straight couples have much to learn from gay couples when it comes to designing their wedding ceremony. Opening up the question of how one publicly sanctifies in a Jewish way the union of same-sex couples—and the halakhic dialogue that entails—gives us viable options for sanctifying a heterosexual couple's wedding in similar ways in order to reflect egalitarian values.

Like modern heterosexual Jewish couples, gay Jewish couples are trying to strike the balance between tradition and modernity. Yet one advantage same-sex couples have is that there is no traditional same-sex wedding Jewish ceremony. Of course, this is ideologically problematic. But it is fact. So once one makes peace with this reality, this can prove to be a blessing in disguise. As much as many of us look forward to the day we will stand beneath the chuppah, the traditional Jewish ceremony is not egalitarian and is highly gendered. Gay couples, therefore, are essentially starting from scratch to create a ceremony that reflects their own values yet also looks and feels like a Jewish wedding.

This is how I felt when I created my oldest daughter Michal's "*brit habat*" ceremony welcoming her into the covenantal community of the Jewish People. There is no traditional ceremony to welcome a Jewish baby girl into the Jewish people. And while this bothered me—even offended me—it was also liberating. I was free to build a ceremony based on Jewish texts and customs, but I was not tied down to an already existing ceremony that did not necessarily express what was in my heart at that amazingly emotional and pivotal moment in my life. That is why, when my oldest son Adin was born two years later, I did not settle for the traditional ceremony. Instead, my husband Jacob and I combined the traditional *brit milah* ceremony with some of the elements we had included in Michal's *brit habat* ceremony. At that point we felt it would be shortchanging our son to simply go with the traditional ceremony without any embellishments.

This is one way I see same-sex wedding ceremonies influencing male-female wedding ceremonies in the future. As straight couples attend their gay friends' wedding ceremonies and see all of the thought that went into creating their ceremonies, I would hope that they would not want to settle for less. Moreover, when they experience a truly egalitarian wedding ceremony that reflects their modern view of what marriage is meant to be, I should hope they would also not settle for less. This is the second way I see same-sex wedding ceremonies influencing male-female wedding ceremonies.

A traditional Jewish wedding ceremony is essentially the husband acquiring the wife, or, more specifically, her sexual exclusivity. When a Jewish man places a ring on a Jewish woman's finger and says, "*Harei at mikudeshet li bitabaat zu kidat Moshe v'Yisrael*," he is performing a unilateral legal act that binds the woman to him forever unless he chooses to release her by giving her a writ of divorce, a *get*. The woman stands silently underneath the *chuppah* while he does this act, because she is not doing the same vis a vis the man. She is not setting him aside for her exclusively. On the biblical level of Jewish Law, a traditional Jewish marriage means that the woman must be loyal to the man but that the man can have as many wives as he wants. This is a monogamous relationship only as far as the woman is concerned. And since she is not binding her husband to her in any way, he needs no consent from her to end the relationship. He writes her a *get* and the relationship is over.

On a rabbinic level, the picture is different. In 1040 C.E. Rabbeinu Gershom issued an edict in Ashkenaz banning polygamy and requiring consent to divorce from the woman. In other words, he can marry only one wife, and that wife must accept the *get* for there to be a divorce.

This sounds like the problem is solved from a feminist point of view. But in reality it is not. Because Rabbeinu Gershom's edict is only rabbinically enacted, the biblical model of marriage trumps his edict in cases where problems arise. For

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

example, if a man wants a divorce and his wife does not agree, he can gather one hundred rabbis to sign a document claiming that she is being unreasonable and that therefore he is allowed to marry another woman. When a woman wants a divorce but her husband refuses, she is stuck, chained. This is the case even if he beats her. The rabbis on the case can send him to prison or make his life difficult, but they cannot force him to write a *get*, and they cannot write it themselves. That is the traditional Jewish model of marriage that each and every couple enters into and reinforces when they choose to marry in a traditional Jewish wedding.

But this is not the way it has to be. There are a variety of changes a couple can make to create a more egalitarian ceremony—ranging from changes that are just cosmetic but do not affect the unilateral nature of the transaction and therefore do not solve the *get* issue, to changes that alter the entire basis of the transaction so it is completely bilateral so that the *get* issue is solved.

I was fortunate enough to be the *misaderet kiddushin* (officiating rabbi) at a ceremony in Baltimore, Maryland that fit into the latter category. Rather than use two rings in their ceremony to make it more egalitarian, this couple chose not to use rings at all. They wrote up a contract that is binding under both Jewish and American law and that covers their obligations to each other in marriage as well as the arrangements they agree to should they divorce. This contract they signed under a traditional *chuppah*, albeit one that they entered together.¹ Moreover, the central act binding the couple together was not an act of unilateral *kinyan*, of one-sided acquisition, but rather of both bride and groom taking a *neder/shevuah* (vow) establishing bilateral exclusivity; therefore, no *get* was required. And this ceremonial act was followed by two sets of *sheva brachot*—the traditional seven blessings recited beneath the *chuppah*, in addition to seven poetic renditions of these blessings that the groom composed to reflect the couple's personal values. The bride at this wedding also did not wear a veil. And the couple did not even have a traditional *ketubah*. Surprisingly enough, however, the wedding felt very "Jewish." Enough of the elements were there for it to retain its Jewish character. Yet the couple did not have to compromise their egalitarian values.

There are less radical changes a couple can make to the traditional wedding ceremony to make it more egalitarian. For instance, if a couple does want to include rings, a double ring ceremony can be appropriate. When the ring is given and what is said will depend on the officiating rabbi and the couple's own desires in terms of how traditional they want to ceremony to be and whether or not they want the act of *kinyan* (acquisition) to be in effect. If the bride gives her ring to the groom after he gives her his ring, especially if she does not say the same formula he does (in other words, if she says something like "*ani ledodi v'dodi li*" instead of "*harei atah mekudash li...*"), then the *kinyan* should still be in effect. This is a cosmetic change that will make the ceremony appear more egalitarian but will not solve the *get* issue.

Therefore, in such a case, the couple should sign a halakhic pre-nuptial agreement that requires either partner who is refusing to cooperate with the divorce proceedings (the man refusing to give the *get* or the woman refusing to accept it) to pay a certain sum of money each month until he or she agrees to cooperate. This does not solve the *get* issue, and it does not make the ceremony halakhically egalitarian (because the *kinyan* is still unilateral), but it does create an incentive for each side to cooperate. If the woman refuses to cooperate, one hundred rabbis can still be gathered, of course. But if the man refuses, the court can take measures to make his life difficult, but they cannot make him give the *get*. There are men in Israel sitting in jail rather than giving their wives a *get*.

Or the couple can choose to do "*kiddushin al-t'nai*" (conditional marriage). This is the method advocated by the Conservative Movement. In such a case, the man signs a statement that the marriage only is in effect as long as he does not refuse to give a *get*. In effect, this solves the *get* issue, but in spirit the *kinyan* is still in effect. It is simply nullified if the man chooses to wield his inherent power over the woman. That is why this is not my personally preferred method. It is a more of a band-

¹ Traditionally, the *chuppah* represented the man's home that the woman was entering into. Therefore, in a traditional Jewish wedding ceremony, the groom will enter the *chuppah* first and then welcome the bride to join him, symbolizing her entering his home. Today, many couples choose to enter the *chuppah* together, symbolizing their intention to build a home together as partners.

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

aid than a cure and does not satisfy those in search of a true ideological solution—i.e. a ceremony that lifts up the values an egalitarian community holds dear and reflects what is considered to be the meaning of modern marriage.

If she gives the ring first and does say the traditional formula (“*harei atah mekudash li betabaat zu kidat Moshe v’Yisrael*”), then the ceremony will appear egalitarian but his act of *kinyan* will not be in effect, because her recitation of this formula nullifies his recitation, since the acquisition is meant, halakhically speaking, to be unilateral. So if the couple decides to divorce, a *get* will not be required. In such a case, the divorce is handled by the civil courts of the country in which they live. In Israel, however, since there is no such thing as civil marriage and divorce, the couple should write up a pre-nuptial agreement with a lawyer stipulating the conditions and process of their possible divorce.

Another option is to do what is called “*derech kiddushin*,” which is a method of marriage mentioned in the Talmud that is considered less binding but also does not contain the act of *kinyan* and therefore does not require a *get*.² In such a ceremony, the formula recited is “*harei ani meyuchad lach kidat Moshe v’Yisrael*” when the man gives the woman a ring, and “*harei ani miyuchedet lecha kidat Moshe v’Yisrael*” when the woman gives the man a ring. The benefit of this ceremony is that it is mentioned in the Talmud but also is completely egalitarian. But because there is no halakhic way mentioned in the Talmud to dissolve such a marriage, if the couple lives outside of Israel, they can rely on the civil courts. But if they are in Israel, or if they want to work a “Jewish” way of divorcing into the ceremony itself, they can draw up a contract based on the laws of *shutafut* (partnership). The original basis for these laws is in business dealings, but they can easily be transferred to a marriage. Rachel Adler in her book, “Engendering Judaism,” calls this a “*brit ahuvim*,” and this document can also include a statement about how the couple envisions their future life together and can take the place of the traditional *ketubah*.

There are other options for couples who are looking for ways to make their ceremony more egalitarian, many of which are listed on the website <http://alternativestokiddushin.wordpress.com/>. My personal vision for Jewish marriage is that straight couples will learn from their gay brothers and sisters that the wedding ceremony can be Jewish yet still reflect the couple’s egalitarian values and vision for their marriage. What may have started from the handicap in the gay Jewish world of having no traditional precedent to rely on has proven to be an impetus for much needed creativity and change in the area of Jewish weddings. I only hope that this positive outcome will continue to seep into the straight world until it changes the face of Jewish marriage all together.

² See Meir Simcha Feldblum’s article, “*Ba’ayot Agunot uMamzerim*” in *Dinei Yisra’el*, XIX (5757-5758).

Rabbi Dr. Haviva Ner-David is founding director of *Reut: The Center for Modern Jewish Marriage*, and *Shmaya: A Ritual and Educational Mikveh in Galilee*. She is the author of two memoirs: *Life on the Fringes: A Feminist Journey Towards Traditional Rabbinic Ordination*, and the forthcoming *Chanah’s Voice: A Feminist Rabbi Reclaims the Mitzvoth of Baking, Bathing, and Brightening*. She is currently working on a new book, *Getting (and Staying) Married Jewishly: A Workbook for Engaged Couples*, and living on Kibbutz Hannaton in Lower Galilee with her husband and seven children.

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

Wedding Ceremony and Documents

ב'ה

שבועת הזוגיות – מתחת לחופה

[הרי אני נודר/ת שאהיה אסור/ה ביחסי אישות לשאר בני/בנות אדם וחווה]
והרי אני נשבע/ת להיות מיוחד/ת לך על פי התנאים שהתננו בפני עדים

השני ישיב:

הרי את/ה מיוחד/ת לי בתוקף השבועה אשר נשבעת

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

בתאריך לבריאת העולם למניין שאנחנו מונים כאן בעיר **שם העיר**, אנחנו החתומים

מטה, **שמות בני הזוג**,

נשבענו על דעת הרבנים, **שמות הרבנים** :

שנהיה מיוחדים אחד לשני כל זמן שאנו יכולים לחיות יחדיו בשלום ובשמחה לפי

התנאים המפורטים למטה:

1

א. אם צד אחד או שני הצדדים אינ/ם יכולים לחיות יחדיו בשלום ובשמחה עם השני הוא/היא/הם ת/יכריז/ו זאת בפני בית דין (המכיר בתוקף שבועתנו וההסכם שעליו חתמנו לכל פרטיו, דיקדוקיו ופירושו כלפינו וכלפי יורשינו הבאים אחרינו והבאים ברשותנו. לצורך העניין בית הדין יהא מורכב מלפחות שלושה רבנים או חכמים בעלי דעת) או אם לא יימצא בית דין כזה תוכרז הכרזה זו בפומבי גדול בפני עשרה עדים/ות (מניין).

ב. אחרי הכרזה זו מתחייבים הצדדים להיפגש עם מגשר/ת לצורך ניסיון פיוס לאורך חצי שנה אם אין ילדים, ולאורך שנה אם יש ילדים.

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

ג. לאחר תקופת הגישור וניסיון הפיוס הנדרש למעלה, אם אחד מהצדדים (או שניהם) עדיין מרגיש שהוא אינו יכול לחיות עם השני בשלום ובשמחה, יוגש מסמך המעיד על ניסיון גישור לבית הדין או לפומבי של עשרה, או בהעדר מסמך זה בית הדין או הפומבי יחליט אם ניסיון הגישור הספיק ואז לפחות אחד מן הצדדים יכריז הכרזה זו שוב בפני בית הדין או בפני הפומבי ושני הצדדים יהיו משוחררים זה מזה.

2.

א. אם אחד משני הצדדים חולה, בין חולי הגוף בין חולי הנפש ואין לולה היכולת להיות קשוב לשני, או, אחד משני הצדדים נעדר מכל טעם שהוא, והצד השני אינו חפץ לחיות במצב זה, יכריז אותו הצד על אי רצונו לחיות במצב זה בפני בית דין כמתואר למעלה.

ב. אחרי הכרזה זו מתחייב הצד המכריז להמתין שנה אם אין ילדים ושנתיים אם יש ילדים לצורך נסיון החלמה או איתור הנעדר.

ג. לאחר תקופת ניסיון ההחלמה או האיתור הנדרשת למעלה, אם אחד משני הצדדים מרגיש שהוא אינו יכול להמשיך לחיות במצב זה, יוגש מסמך המעיד על ניסיון ריפוי / איתור לבית הדין או לפומבי של עשרה, או בהעדר מסמך זה בית הדין או הפומבי יחליט

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

אם ניסיון הריפוי / איתור הספיק ואז לפחות אחד מן הצדדים יכריז הכרזה זו שוב בפני בית הדין או בפני הפומבי ושני הצדדים יהיו משוחררים זה מזה.

אנחנו נתרצינו זה לזה בתשואות חן ונשבענו זה לזו וזו לזה שבועת זוגיות. הוזהרנו שאין להקל בשבועות ובנדירים כמאמר קהלת: "טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם", וחומרת שבועה זו תהא נר לרגלינו כל חיינו המשותפים.

ב. חתימת בן-זוג

א. חתימת בן-זוג

אנחנו העדים/ות מכריזים/ות שבת ובן הזוג הנ"ל, **שמות בני הזוג**, באו ונשבעו על כל מה שכתוב ומפורש למעלה ומודים ומאשרים את כל הנ"ל, ובאנו על החתום ביום הנ"ל.

חתימת העדים/ות

עד/ה

עד/ה

בסימן טוב ובמזל טוב

בתאריך לבריאת העולם למניין שאנחנו מונים כאן בעיר **שם העיר**, אנחנו החתומים מטה, **שמות בני הזוג**, הסכמנו לחיות ביחד חיי משפחה באהבה ושלוש בכשרות וטהרה:

הסכמנו ש:

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

- 1) נעבוד ונכבד ונזון ונפרנס זה את זה באמת.
 - 2) אין רשות בידינו להוציא זה את זה ממקום למקום נגד רצוננו בין על ידי אילוצי ממון בין על ידי אמצעים אחרים.
 - 3) אין רשות אף לאחד מאיתנו לעזוב את מקומנו המשותף בלא רשות השני אפילו לתלמוד תורה או אומנות.
 - 4) אם נזכה ברבות הימים לצאצאים התחייבנו בכל הדרישות המוטלות על ההורים כלפי צאצאינו שעתידים להיות, להספקת מזונות, מעון, כסות ורפואה עד גיל שמונה עשרה ולמעלה מזה במידת הצורך והאפשר, ללמדם אומנות, לשחות ולכנסם לתורה לחופה ולמעשים טובים.
 - 5) חובות פדיון לשבויים, ורפואה לחולים, קבורה למתים שיחולו או שיארעו משך החיים המשותפים שלנו הם חובות לעולם עלינו ועל יורשינו אחרינו ועל הבאים ברשותנו לפי מיטב יכולתנו ולמעלה מזה במידת הצורך והאפשר.
 - 6) כל מה שאנחנו עתידים לזכות בקניינם ובפירותיהם כל משך חיינו ביחד ובכלל זה מעשה ידינו, מציאותינו, ירושותינו וקבלת מתנות יחשב כרכוש משותף.
 - 7) יש לשנינו רשות מלאה לרשת זה את זה תחילה. חלוקת הנכסים בענייני ירושה הוא לפי הסכם בין הצדדים, או, בשווה בין נפשות המשפחה, כגון חצי חצי למשפחה בלא בן או בת, שליש לכל אחד למשפחה בת שלוש נפשות וכן הלאה. יש ברשות המוריש להוריש למי שלב/לבה חפץ רק עד עשרה אחוזים מהנכסים המשותפים בלי הסכם על כך.
- התנאים המנויים כאן לכל פרטיהם דיקדוקיהם ופירושיהם הן מצד חובה הן מצד

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org

זכות קיימים כל זמן ששבועת הזוגיות שנשבענו היום קיים.

אף במקרה שאין לנו חיים יחדיו בשלום ובשמחה על פי הסכם זה ועל פי שבועת הזוגיות שנשבענו, אנו מתחייבים לחלק שווה בשווה (לפי מידת יכולתנו) את כל ההוצאות הכרוכות בגידול צאצאינו הכוללים אספקת מזונות, מעון, כסות ורפואה עד גיל שמונה עשרה ולמעלה מזה במידת הצורך והאפשר, לימוד אומנות, שחייה והכנסתם לתורה לחופה ולמעשים טובים.

כל מיטב חמדת נכסינו וקניינינו שיש לנו תחת כל השמים שזכינו בקניינם ושעתידים אנחנו לזכות בקניינם, נכסים שיש להם אחריות ואגבם שאין להם אחריות, כולם יהיו אחראים וערבים להתחייבויות הכלולות בשבועת הזוגיות הזו ולמעלה מהן במידת הצורך והאפשר. באנו להסכם גמור על כל מה שכתוב ומפורש למעלה והכל שריר וקיים.

חתימת בת/ן הזוג

חתימת בת/ן הזוג

אנחנו העדים/ות מכריזים/ות

שבני הזוג הנ"ל, **שמות בני הזוג**, באו להסכם גמור על כל מה שכתוב ומפורש למעלה ומודים ומאשרים את כל הנ"ל, ובאנו על החתום ביום הנ"ל.

חתימת העדים

We encourage you to download this resource and share it with others as long as you credit the authors and Keshet.

BOSTON | DENVER | SAN FRANCISCO

Working for the full inclusion of lesbian, gay, bisexual, and transgender Jews in Jewish life

www.keshetonline.org